

ΓΝΩΜΗ

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΜΠΙΝΗ

Αναμφισβήτητα έχουμε εισέλθει σε μια νέα εποχή, στην εποχή του ψηφιακού μετασχηματισμού και των τεχνολογικών εφαρμογών που συμβάλλουν στη δημόσια ακεραιότητα, στον έλεγχο και στη λογοδοσία. Κύριος καταλυτής ήταν η πανδημία Covid-19, η οποία σε πολλές περιπτώσεις λειτούργησε ως ευκαιρία για τη γρήγορη μετάβαση στη νέα «μετά Covid» ψηφιακή εποχή.

Βασικό όχημα για τη μετάβαση αυτή αποτέλεσε η ψηφιακή τεχνολογία και οι αναρίθμητες δυνατότητες που αυτή προσφέρει. Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους. Το 2018 καταγράφηκαν 8,8 εκατομμύρια ψηφιακές συναλλαγές μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών της χώρας μας, όταν μόνον για το πρώτο εξάμηνο του 2021 ο αριθμός αυτός έχει ανέλθει στα 150 εκατομμύρια, ενώ σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μέχρι το τέλος του έτους θα φτάσει στα 300-320 εκατομμύρια.

Η τεχνολογία αποτελεί επιταχυντή όμως και για την προώθηση της διαφάνειας και του ελέγχου, έχοντας πρωταρχικό ρόλο στο επιχειρησιακό μοντέλο της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Το μοντέλο αυτό, προσαρμοσμένο στα διεθνή πρότυπα και στις καλές πρακτικές του εξωτερικού, περιλαμβάνει τον καταλογισμό, την πρόληψη και τις δράσεις ευαισθητοποίησης. Η ηλεκτρονικοποίηση των διαδικασιών της Αρχής και των συστημάτων της δημόσιας διακυβέρνησης συνιστά πλέον έναν ισχυρό μηχανισμό πρόληψης της διαφθοράς. Ακόμη όμως κι εάν διαπραχθεί τελικά η απάτη, η τεχνολογία δίνει στον ελεγκτικό μηχανισμό τη δυνατότητα να βρει τα ίχνη του φυσικού αυτουργού αλλά και τυχόν άλλων εξωτερικών συνεργών.

Πρόσφατο παράδειγμα η περίπτωση στον Παλαμά Καρδίτσας και η παραποίηση των πιστοποιητικών εμβολιασμού. Τι ακριβώς συνέβη; Κάποιος υπάλληλος επέτρεψε την πρόσβαση στην ηλεκτρονική του ταμπελά σε άλλο, μη εξουσιοδοτημένο άτομο, με αποτέλεσμα να εμφανισθούν ως εμβολιασθέντα άτομα που ουδέποτε προσήλθαν στο κέντρο υγείας και τελικά εξέδωσαν το σχετικό πιστοποιητικό εμβολιασμού. Υπήρξε δηλαδή μεσολάβηση του ανθρώπινου παράγοντα και όχι αδυναμία – αστοχία της ηλεκτρονικής διαδικασίας και των ψηφιακών εργαλείων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση και στις υπόλοιπες που αποκαλύφθηκαν στη συνέχεια, το ηλεκτρονικό σύστημα που έχουμε στη διάθεσή μας αποτέλεσε έναν ισχυρό μηχανισμό πρόληψης και εντοπισμού της απάτης. Έχουμε πλέον τη δυνατότητα μέσω των ψηφιακών αυτών εργαλείων όχι μόνο να εντοπίσουμε τον αυτουργό της απάτης, αλλά και να διαγνώσουμε την πρωτογενή πηγή του προβλήματος, θέτοντας παράλληλα νέες δικλίδες ασφαλείας, ώστε να πάψει η γενεσιουργός αιτία που επιτρέπει τη διάπραξη της απάτης. Με απλά λόγια, μπορούμε πλέον να γνωρίζουμε πότε, από ποιον και τι ακριβώς έχει συμβεί.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να μας βοηθήσουν να δημιουργήσουμε μια κοινωνία βασισμένη στη διαφάνεια, στη λογοδοσία, στη Δημοκρατία που θα υποστηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Τεχνολογία και διαφάνεια διανύουν παράλληλες πορείες με κοινό προορισμό την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο κράτος, στους θεσμούς και στην ενδυνάμωση των μηχανισμών δημόσιας ακεραιότητας και ελέγχου.

Ο κ. Αγγελος Μπίνης είναι διοικητής της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.

Η πρόσβαση στη δημόσια πληροφορία μπορεί να γίνει εργαλείο στα χέρια του πολίτη

Πώς κλείνουν τα παράθυρα της e-απάτης

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, που έκανε άλματα μέσα στην πανδημία, κλείνει μία-μία τις κερκόπορτες στην αδιαφάνεια και στη διαφθορά

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΟΛΓΑ ΚΛΩΝΤΖΑ

Νέες τεχνολογίες, ανοιχτά δεδομένα, ενημερωμένοι πολίτες. Το τρίπτυχο για την ενίσχυση της διαφάνειας στον δημόσιο βίο. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, που έκανε άλματα μέσα στην πανδημία, κλείνει μία-μία τις κερκόπορτες στην αδιαφάνεια και τη διαφθορά. Υπάρχουν όμως «κενά» στα ηλεκτρονικά συστήματα και τις πλατφόρμες; Πόσο εύκολο είναι να τα παρακάμψουμε ή να τα ξεγελάσουμε; Τους τελευταίους μήνες το κυρίαρχο στη δημόσια σφαίρα θέμα του εμβολιασμού έχει φέρει στην επιφάνεια αντίστοιχα ερωτήματα. Από τις αρχικές αρρυθμίες που προέκυψαν κυρίως λόγω της δύσκολης «επικοινωνίας»

των μητρών του Δημοσίου ως τα πλαστά πιστοποιητικά, όλοι αναζητούν τρόπους στο σύστημα. Παρ' όλα αυτά, στο σύνολο περισσότερων από 6,39 εκατ. εμβολισμών με τουλάχιστον μία δόση που έχουν γίνει στη χώρα μας ως σήμερα, μόλις 23 περιπτώσεις προσπάθησαν να παρακάμψουν τη διαδικασία για να πάρουν προτεραιότητα. Το παράθυρο της απάτης σχεδόν εξαλείφθηκε μόλις εμφανίστηκε το ηλεκτρονικό σύστημα και τα ραντεβού δεν κλείνονταν χειροκίνητα. Οσο για την έκδοση πλαστών πιστοποιητικών, ο αδύναμος κρίκος φαίνεται πως δεν είναι άλλος από τον άνθρωπο που εισάγει ψευδή στοιχεία στην πλατφόρμα ή αφήνει εκτεθειμένους τους κωδικούς πρόσβασης σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, όπως στην περίπτωση

της απάτης στον Παλαμά Καρδίτσας.

Τα ηλεκτρονικά ίχνη

«Πέρα από την ταχύτερη και καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, η τεχνολογία έχει ένα εξαιρετικά σημαντικό σκέλος, τα λεγόμενα ηλεκτρονικά ίχνη. Στον εμβολιασμό έχουμε τη δυνατότητα να ανιχνεύουμε ποιο εμβόλιο από ποια पार्टी και σε ποιο εμβολιαστικό κέντρο δόθηκε σε συγκεκριμένο εξουσιοδοτημένο υγειονομικό και ποιος εμβολιάστηκε. Είναι μια δεμένη αλυσίδα» εξήγησε πρόσφατα, μιλώντας σε εκδήλωση του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο γενικός γραμματέας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, κ. Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος. Ο ελεγκτικός μηχανισμός όχι μόνο μπορεί να εντοπίσει τους εμπλεκόμενους, αλλά και να διαγνώσει το πρόβλημα, ώστε να θωρακίσει εγκαίρως τις υφιστάμενες δομές. Στην περίπτωση, για παράδειγμα, των εξουσιοδοτημένων χρηστών της πλατφόρμας του εμβολιασμού, μπορεί να προβλέψει μια επιπλέον δικλίδα ασφαλείας για δεύτερο επίπεδο ταυτοποίησης μέσω της αποστολής μηνύματος επιβεβαίωσης στο κινητό. Αντίστοιχα, όπως εξηγούν πηγές κοντά στη διαδικασία, μπορούν να ανιχνευθούν μέσω απλής διασταύρωσης με τα στοιχεία που εισάγουν στο σύστημα νοσοκομεία και διαγνωστικά κέντρα, οι περιπτώσεις ιατρών που, με τη χρήση των κωδικών συνταγογράφησης, εισάγουν στο σύστημα ψευδή αποτελέσματα διαγνωστικών τεστ.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ

Ελεγκτές από τον καναπέ

Σημαντικότερη και από την καλύτερη θεραπεία είναι όμως η πρόληψη. Ηλεκτρονικά συστήματα όπως το Taxisnet, η Διαύγεια, το ΚΗΜΔΗΣ, το e-rothen έχουν ήδη δώσει τα διαπιστευτήριά τους. Μέσα στο επόμενο διάστημα θα δημιουργηθεί από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας ένα ακόμη σημαντικό εργαλείο, η ηλεκτρονική πλατφόρμα του Μητρώου Διαφάνειας για το lobbying. Σε αυτό θα πρέπει να εγγράφεται κάθε πρόσωπο ή φορέας που ασκεί δραστηριότητες επιρροής και έρχεται σε επαφή με κρατικούς φορείς ώστε να λάβουν κάποια απόφαση προς όφελος του ίδιου ή πελάτη του. Πολύτιμος σύμμαχος στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης είναι συγχρόνως τα ανοιχτά δεδομένα, εκείνα δηλαδή που είναι προσβάσιμα ανωνυμοποιημένα (προστατεύοντας δηλαδή τα προσωπικά δεδομένα) μέσω του Διαδικτύου σε όλους. Η πρόσβαση στη δημόσια πληροφορία μπορεί να γίνει εργαλείο στα χέρια του πολίτη. Ο Ντέιβιντ Κάμερον χρησιμοποίησε το 2009 σε μια δημόσια ομιλία του τον όρο «armchair auditor» για να καταδείξει τη δύναμη που θα έχουν οι πολίτες όταν μπορούν να παρακολουθούν ανοιχτά τις κρατικές δαπάνες, τραβώντας ουσιαστικά τη δημόσια διοίκηση και την κυβέρνηση προς τη λογοδοσία.